

Arbetslön efter behov

29-årige Jacob Bomann-Larsen Oslo engagerade sig efter examen vid Norges högskola för ekonomi och affärsadministration på heltid i folkrörelsen "Framtiden i våra händer" som nu har 25000 medlemmar i Norge och är på frammarsch i Sverige och Danmark.

— När jag slutat studierna stod jag i ett dilemma, berättade han inför världskonferensen i Caux.

— Jag var utbildad för en karriär i affärslivet och hade chansen till goda jobb och stora inkomster. Men jag ville använda min utbildning i överensstämmelse med min kristna tro. Så blev jag ombedd och utmanad att arbeta för "Framtiden i våra händer".

— Jag visste att detta betydde att jag måste avstå från hög lön och många av de statussymboler jag annars kunde få.

— Men nu har jag upplevt att det realistiskt att människor kan göra ett jobb frivilligt utan att få mera pengar för det än vad de verkligen behöver.

— Detta är sant om vi har ett gemensamt mål: att arbeta för att förbättra livsvillkoren för människor som har det sämre ställt än vi själva.

— Detta har hittills bekräffats på vårt kontor. Lönesystemet är baserat på tanken att vi ska ha lön efter våra behov.

— Vad dessa behov är diskuteras vi regelbundet därför att det ändras med situationen och är olika för varje individ — om vi har barn osv.

— Vi försöker arbeta i enlighet med vår förmåga och kapacitet. Och hittills har det fungerat därför att vi har ett gemensamt syfte och en gemensam motivation.

Samvetet prövosten för alla värden

Våra hjärtan och våra samveten förblir alltså den fästning från vilken vi måste angripa alla mänskliga problem, och de är vår enda domare. Bara med hjärta och samvete kan vi pröva alla våra värden, och endast där ligger vår frälsning.

Med dessa ord avslutade den kände sovjetiske exilförfattaren och "oliktänkaren" Vladimir Maximov sitt uppmärksammade anförande inför 600 deltagare i sommarens världskonferens för moralisk upprustning i Caux i Schweiz. Maximov talade inom ramen för den session kring ekonomin och framtiden som markerade avslutningen av världskonferensen. (Ett sammandrag av Maximovs anförande återfinns på sid. 3.)

□ SOMMARENS CAUX-KONFERENS har pågått mellan den 8 juli och 4 sept. och har omfattat en rad särskilda samlingar och seminarier med olika teman. En genomgående arbetsform har varit gruppsamtal kring konferensens huvudtema "För en levande, trovärdig demokrati" och därmed sammanhängande frågor.

Specialkonferensen för "omsorg och läkedom för individ och samhälle" samlade ett 90-tal läkare, sjuksköterskor och andra i vårduppgifter engagerade personer från 16 länder. (Några sammanfattande synpunkter från denna konferens ges på sid. 3.)

För ett markant inslag i sommarens världskonferens svarade en grupp på över 140 nordamerikaner, tillhörande

olika raser i USA, tillsammans med engelsk- och franskspråkiga kanadensare. (Uttalanden finns på sid. 2.)

En annan uppmärksam insats i världskonferensens avslutande session gjorde en 8-mannadelegation med representanter för företagsledningen och fackföreningarna vid det japanska storföretaget Toshiba Electric Co. På sid. 8 återges ett anförande av delegationsledaren.

Grupper av representanter för vita och svarta i Sydafrika och Rhodesia och talesmän från andra afrikanska stater, egyptiska, jordanska, palestinska och sudanska studenter och deltagare från Indien och andra asiatiska länder har gett intressanta utomeuropeiska bidrag till sommarens tankeutbyte och ansvarstagande i Caux.

Hänt i Rhodesia

John Musekiwa från Rhodesia-Zimbabwe arresterades fyra gånger, anklagad för samarbete med gerillan.

Han är en av sju miljoner afrikaner och 250.000 vita mitt i den häxkittel av hat och fruktan som alltmer närmar sig kokpunkten. Upp emot 1.000 vita lämnar landet varje vecka.

Döden i Rhodesia gör ingen åtskillnad efter hudfärg. Finns det en lös-

ning, innan alltför måst sätta livet till? Vi som på avstånd följer utvecklingen genom tidningsrubrikernas dagligen skiftande innehåll finner det svårt att veta vad som är vad.

I detta nummer, sid. 4—5, återges en intervju med John Musekiwa under hans besök i Sverige helt nyligen. Han berättar sin historia om hur en helt vanlig afrikan upplevt situationen i sitt land.

Amerikaner och kanadensare fann gemensam uppgift i Caux

En grupp på 140 amerikaner och kanadensare, vita och svarta, indianer och olika immigrantnationaliteter, engelsk- och fransktalande från 19 stater i USA och 9 kanadensiska provinser, hade huvudansvaret för en särskild session under sommarens världskonferens i Caux. Temat var "Människor kan förändras — det är den enande idén för vår tid".

□ "Vi nordamerikaner har ibland pressat våra egna idéer på andra, ofta utan att lyssna på varandra", hette det i inbjudan. "Vid andra tillfällen har vi dragit oss undan. Nu är ett växande antal bland oss villiga att handla i verkligt kamratskap med andra folk."

Den anda i vilken den nordamerikanska gruppen kom till Caux mötte ett omedelbart gensvar hos de över 400 konferensdeltagarna från andra världsdelar.

En hamnarbetare från Brasilien framhöll att Amerika inte var ämnat att vara en polismakt utan en återuppbyggare i världen. En ung japan manade amerikanerna "att överföra den moraliska kraft, som räddat er nation efter Watergate, till vår del av världen där det finns ett skriande behov av den". Afrikanska talesmän bad amerikanerna att hjälpa till att skapa nya relationer mellan de båda kontinenterna.

En egyptisk lärarinna bekände att hon varit bitter mot amerikanerna därför att de gett vapen till Israel.

— Många av våra ungdomar dödade, några också i min familj. När jag kom hit träffade jag amerikaner och såg att de verkligen önskade fred, därför att de själva upplevt en förvandling. Alla måste ändra sig, och det har jag också beslutat göra. Jag vill börja med att be amerikanerna om förlåtelse för min bitterhet mot dem.

Befriad från hat

En f.d. regeringsmedlem från Kamboja, nu i landsflykt i Frankrike, hatade amerikanerna till den grad att när hon träffade en amerikan lämnade hon genast rummet.

— Jag svor att jag aldrig skulle lita på den fria världen så länge Amerika stod i ledningen. Nu lämnar jag Caux befriad från detta hat. Låt oss fortsät-

ta att bygga en ny värld för våra barn, och må Gud hjälpa rhodesier, etiopier och andra som nu befinner sig i krig.

Den amerikansk-kanadensiska gruppen hade under vistelsen i Caux goda tillfällen att inbördes dela sina reaktioner och intryck och att söka inspiration för sina fortsatta gemensamma insatser.

Långt åtskilda

— Det är ingalunda självklart att amerikaner och kanadensare företar något gemensamt, framhöll en svart kvinnlig skolledare från Florida. I fortsättningen vill jag hjälpa till när representanter för USA och Kanada tillsammans arbetar för att ena folk. Länge hade jag ingen aning om att det i Amerika förutom oss svarta finns andra förtryckta minoriteter. De levde

Ödesbeslut för Kanada

— Det är obehagligt för oss kanadensare att vara i denna internationella samling där vi hör om lidandet och de stora behoven i andra länder, sade Laurent Gagnon från Quebec i ett anförande inför världskonferensen. Vi lever i en välfärdsnation, är bortskämda, splittrade och grälar på varandra.

— Problemet är att vi aldrig umgås med varandra. Vi har utvecklats parallellt och bevarat våra fördomar och vårt misstroende mot den andra delen av nationen. I några länder kallas det "åtskild utveckling".

— Vi är nu slitna mellan våra lojaliteter, på det federala och det provinssiella planet. De enda alternativ vi tidigare såg var antingen status quo eller ett självständigt Quebec. Men "Parti Quebecois" som har haft makten de senaste två åren är en mognadsfaktor. Snart kommer historiska be-

långt skilda från oss. Nu är jag engagerad av deras öde.

— Vi vanliga medborgare i USA måste tillräckligt starkt säga ifrån vilken politik vi väntar av våra ledare, betonade en vit amerikan. Alltför ofta hör man bara dem som är intresserade av sin egen välfärd, och därför får presidenten och regeringen en för trång syn i sin politik. Ni i andra länder måste betala ett högt pris för vår inflation och för vår energipolitik: vi förbrukar alltjämt 25 proc. av världens energi.

— Överallt i världen har människor utplundrats och lidit, konstaterade en indiansk gruppmedlem. Där de lidande utgör majoriteten, som i Sydafrika, finns risken för ett plötsligt blodbad. När det gäller bevarandet av vår indianska kultur och dess bidrag till folkgemenskapen så måste vi först göra den levande i vår egen folkgrupp. Många av våra ungdomar begår självmord, andra är narkomaner och alkoholister. Vi måste få vårt eget hus i ordning och för det arbetar vi och får inte låta Washington bestämma åt oss. Gör vi det får vi också något att ge till andra.

slut att fattas som avgör vår framtid som kanadensare och quebeckare.

— När jag mötte Moralisk visste jag ingenting om v... eller ens om mitt eget land. Mitt första beslut var att lära mig det språk som talas av majoriteten i Kanada för att förstå hur de kände det.

— Vårt vidsträckta land är fyllt av människor med stora och generösa hjärtan. Men vi vet inte hur vi ska utnyttja dem för att hjälpa varandra att växa. Jag har ofta förlorat hoppet att engelsktalande människor kan bli anorlunda. De tycks inte förstå. Men här i Caux har jag dessa dagar sett att det är möjligt. Jag har aldrig sett dem så öppna för att lära och ändra sig. Vi fransk-kanadensare måste hjälpa dem att utvecklas, inte genom att ge dem skuld känslor utan genom att ge deras generositet ett gensvar.

Hoppas på människor, inte på system

□ "SÄTT ERT HOPP till människor, inte till system", manade Vladimir Maximov som slutappell vid den frågestund som följde efter hans anförande kring temat "Realism eller självbedrägeri i politiken?" vid världskonferensen i Caux den 3 september.

Stödet till medlemmar av demokratiska rörelser i öst är det enda effektiva försvaret mot diktaturen, understödd Maximov. Han betonade med stark personlig inlevelse att det överallt, på alla områden i Sovjet — även militärmakten — finns krafter

som vill verka för en demokratisk utveckling, men de saknar och behöver stöd av en bred opinion. Det viktigaste vi kan göra i väst är att stödja och dessa krafter så att opinionen som Sovjet kan komma till offentligt uttryck.

Argumentet i väst att ett sammanbrott i det totalitära samhället skulle leda till ett världsomfattande ekonomiskt sammanbrott är allvarligt nog, sade Maximov. Men att detta skulle motivera bibehållandet av ett status quo betecknade han som "ett absolut livsfarligt tänkesätt".

Annorlunda vårdkonferens:

□ MÅNGA DELTAGARE i stora kongresser har säkerligen upplevt de personliga kontakterna och samtalen som det mest givande. Felet med många vanliga konferenser är bara att det ges för lite utrymme för sådana personliga sammanträffanden.

En annorlunda vårdkonferens med betoning på personliga kontakter kring grundläggande vårdideologiska frågor ägde rum den 14—17 augusti inom ramen för Moralisk upprustnings världskonferens i Caux. Vi arbetade i seminarier och diskussionsgrupper med bestämda teman men deltog också hela gruppen i det praktiska arbetet i Caux vilket för många deltagare gav en extra dimension åt konferensen.

Deltagarna kom från 16 stater i Amerika och Europa och delegater från länder med så olika sjukvårdssystem som Spanien och England kunde berätta om likartade samarbetsvägrigheter. Vi diskuterade även samhällsutvecklingen i stort i relation till re-

Vladimir Maximov är vid sidan av sin författarkollega Alexander Solsjenitsyn ett av de ledande namnen bland de ryska "oliktänkande" som nu i påtvingad landsflykt fortsätter sin i hemlandet inledda kamp för mänskliga rättigheter och demokratisk frihet gentemot den kommunistiska diktaturen. Maximov är bosatt i Paris och är huvudredaktör för "dissidenternas" internationella tidskrift "Kontinent".

Om vi kastar en fördomsfri blick på de ekonomiska och politiska strukturerna i öst står det klart att "destabiliseringen" redan oåterkalleligen är på gång. Endast avsaknaden av objektiv statistik och öppen information hjälper den totalitära propagandan att dölja dess dödskamp bakom en mask av optimism och att spela rollen av handelspartner.

Maximov pekade på utvecklingen mot större frihet i Polen som "ett av de märkligaste och för att vara i ett totalitärt system mest hoppfulla fenomen

men i vår tid". Här samverkar tre maktfaktorer: det officiella partiet, katolska kyrkan och kommittén för arbetarnas skydd.

— Detta står emellertid också klart för ledarna i Kreml. Det är därför de med sådan grymhet undertrycker varje uttryck för fritt tänkande och demokratiska tendenser i det imperium de kontrollerar.

Att utvecklingen i Polen och Ungern lett till ett större mått av medborgerlig frihet beror på att det där finns människor som är beredda att dö för friheten, betonade Maximov.

På fråga vad den kristna inspirationen betyder i motståndsrörelsen i Sovjet svarade Maximov — som själv bekände sig som kristen — att det inte finns någon kristen massrörelse i Sovjet som engagerar sig politiskt.

Det förestående ofrånkomliga ledarskiftet i Kreml kommer inte att i och för sig medföra någon förändring i systemet, menade Maximov som genomgående hävdade att en förändring av diktaturen måste komma inifrån genom en växande demokratisk opinion.

Personliga kontakter och samtal i centrum

surser och motivation att arbeta inom vårdsektorn.

Deltagarna representerade de flesta yrkena inom vårdsektorn med sköterskor, undersköterskor, sjukgymnaster, kuratorer, läkare, biträden och där fanns även några pensionerade vårdarbetare som gav värdefulla synpunkter inte minst på äldreomsorgen.

I sitt välkomnande av deltagarna sade den svenske barnläkaren Harry Ferngren bl.a.: "I oktober 1977 deltog jag i den internationella barnläkarkongressen i New Delhi med över 4.000 deltagare. Där såg jag klart några nackdelar med vanliga kongresser; 1. Endast läkare deltog (i stort sett), 2. Problemen analyserades, vilket är positivt, men några realistiska lösningar presenterades inte.

Som exempel vill jag citera ur ett inledningsanförande av professor P. M. Udani, Grant Medical College, Bombay, som angående undernäring yttrade: '101 undersökningar över nä-

ringstillstånd utförda åren 1961—1971 visar att ca 100 miljoner barn lider av proteinundernäring.'

Sedan säger professor Udani följande om läkarens roll: 'Vårt utbildningssystem av västlig modell betonar personlig framgång snarare än ansvaret mot samhället. Det har lett till satsning på storstäderna, försummelse av byarna, bortfall av socialt perspektiv och förlust av experter (brain drain).'

Han talade även om betydelsen att bilda vårdlag (health team) i byarna, men utan att gå in på lagarbetets svåra konst. Så denna konferens börjar där de andra slutar och vi kommer att ta upp de svåra frågorna."

Konferensen visade tydligt att en människa förpliktad att omskapa världen kan bygga ett lag och få in en ny anda på en vårdcentral, en avdelning eller ett sjukhus.

Inlägg från vårdkonferensen hoppas vi kunna presentera senare.

H. F.

På väg mot Zimbabwe

Den raka blicken bakom glasögonen når en utan omvägar. Det svarta kindsägget, tvärt avskuret från öronen mot hakan, markerar de kraftiga ansiktsdragen. John Musekiwa talar lugnt och lågmält, men orden har en skärpa som etsar sig in i en. Hans erfarenheter träffar trumhinnorna som hammarslag, och ett eko av den smärta han utstått genomskalver en, när han berättar om fångsling, tortyr, förnedring.

John Musekiwa sitter här framför mig i en svensk hemslöjdssoffa, och spännvidden mellan hans verklighet, Rhodesia-Zimbabwe just nu, och vår — så långt, långt borta — blir nästan överklig.

Det var i hans hemtrakt som inbördeskriget började för sju år sedan. Han har en gård i Mount Darwin-distriktet i nordöstra delen av landet, alldeles nära gränsen mot Mozambique. Nu måste man nästan säga: "hade" en gård.

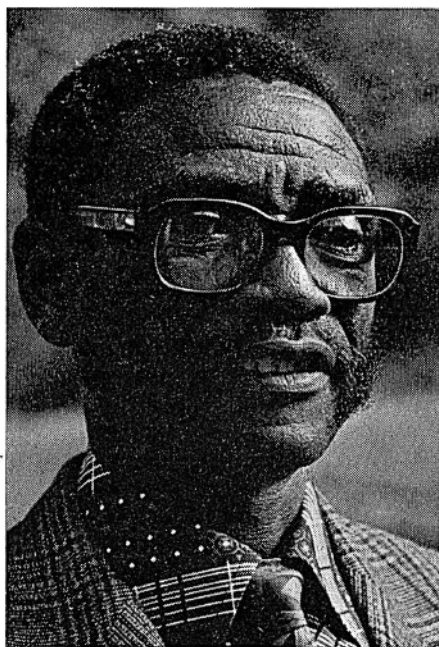
För det är flera år sedan han kunnat bruka den. Husen är jämnade med marken. Jorden bränd. Av de tvåhundra mjölkorna finns kanske några enstaka kvar. Han vet inte. Säkerhetsstyrkorna har slaktat en del för sin egen mathållning, gerillans män andra. Ätta av de sista magra stackarna lyckades han till slut sälja till en medkännande slaktare för att på det sättet finansiera sin resa till Europa. Men priset blev lågt, omkring 40 rhodesiska dollars per styck, medan man vanligtvis kan få mellan 150 och 200 för en god ko. Men intet annat var att vänta, när korna under längre tid gått utan bete och inte kunnat mjölkas.

"Skyddade byar"

Orsaken därtill är enkel. Johns familj vistas nu i en s.k. "skyddad by". Det finns hundratals sådana i gränstrakterna mot Mozambique och Zambia. De är upprättade av säkerhetsstyrkorna. Det officiella syftet är att på det sättet skydda landsbefolkningen mot gerillans attacker. Men det är lika mycket dirigerat av fruktan för att gerillan skall få stöd i byarna.

Det är krigets verklighet i ett land som de flesta svenskar känner djupt för men mycket få känner till.

I en skyddad by bor mellan 60 och

John Musekiwa

70 familjer, vardera bestående av i genomsnitt tio-femton medlemmar. På ett område av omkring 100—150 tunnland, som är omgärdat av ett fyra meter högt stängsel med taggtråd, har de trängts ihop, tvingats bygga sina hyddor på anvisade ställen och inrätta sig så gott det gått. Mitt i lägret finns säkerhetsstyrkornas bivacker. En enda bevakad grind leder till och från lägret. Där släpps människorna ut varje morgon kl. 9 för att till fots förflytta sig till sina gårdar och uträtta vad de kan hinna före kl. 4 på eftermiddagen. Då måste de vara innanför grindarna igen. Den som påträffas utanför efter den tiden riskerar att bli skjuten. Flera sådana dödsfall har inträffat.

Men de som i likhet med John Musekiwa har sin gård tio km från den skyddade byn hinner och orkar inte ta sig fram och tillbaka och dessutom göra vad som behövs på gården. Djuren och grödan får lida. Dessutom har trupperna bränt gräset och grödan för att på det sättet fränta motståndarna möjlighet till förflyttningar i skydd av vegetationen.

Inbördeskrigets verklighet. 10.000 rhodesier, svarta och vita, har fått sätta till sina liv. Det finns knappast ett hem i landet som inte direkt eller indirekt träffats av denna grymma verklighet.

En midnatt för fem år sedan ryck-

tes John upp ur sömnen. Hans ögon bands för, och han knuffades upp på ett lastflak. I mörkret bar det iväg åt okänt håll. När han kunde se igen, befann han sig i en fängelsecell. I samma cell var en man av hans egen stam, en metodistpastor som haft tjänst i Johns distrikt. Hans namn var Arthur Kanodereka. Båda var anklagade för kontakt med gerillan. John varken kunde eller ville förneka det.

— Jag stödde den väpnade kampen utan förbehåll, säger han. Jag gav gerillans män mat och jag visade dem åt vilket håll de vita soldaterna gått. Mitt hat bara växte. Där fanns ingen för den vite mannen i mitt Jag hade förlorat allt vad jag Min bror dödades i kriget. Min sväger likaså. Mitt mål var att utplåna alla vita i Rhodesia.

Tortyr

I tre månaders tid hölls John Musekiwa och Arthur Kanodereka fängslade i samma cell, nakna, under nätterna fastkedjade vid sina sängar. John utsattes för tortyr av olika slag, hängning, elektriska chocker, kylrum. "Jag vägrade vanligtvis omkring 90 kg men bara 52 när jag blev frisläppt."

Under fängelsetiden blev Johns fru och fem barn tvångsförflyttade till den "skyddade byn" och hon fick ensam ta hand om inte bara den egna familjen utan dessutom de 16 barn som hans döda bror och sväger lämnat efter sig!

John arresterades fyra gånger. sammansatt han fängslad i 11 dagar. Efter den sista perioden beslöt han sig för att uppsöka sin kamrat Arthur Kanodereka, som under tiden förflyttats från Mount Darwin till den afrikanska stadsdelen Harare i Salisbury. John ville rådgöra med Arthur om vad som skulle ske härnäst, hur de skulle fortsätta kampen.

I Arthurs hem upplevde han ett av sitt livs chocker. Där mötte han en vit man!

— Jag kunde inte förstå det. Jag blev ursinnig. Arthur måste ha blivit en förrädare.

När han så fick veta att den vite mannen av alla vita var son till premiärminister Ian Smith, "den man jag hatade mer än någon annan i landet",

ville han vända tvärt om och lämna huset.

Men Arthur Kanodereka bad honom stanna och med övervinnelse tog John Alec Smiths framsträckta hand. När denne gått förklarade Kanodereka sammanhanget. Alec Smith hade genomgått en drastisk förändring i sitt liv och därmed i sin inställning till situationen i landet. Han var beredd att samarbeta med de svarta och acceptera en regering av afrikaner. Kanodereka hade lärt känna honom på en internationell konferens för moralisk upprustning, som ägt rum i Salisbury i juni 1975. Alec Smith var en av initiativtagarna till konferensen tillsammans med den svarte nationalistledaren dr Elliott Gabellah.

Några dagar senare tog Kanodereka med sig till ett hem, där John träffade hans vänner.

F.f.g.

— Det var första gången i mitt liv jag kom in i en vit mans hus genom huvudingången. Vanligtvis får vi gå bakvägen och husets kock anmäler oss, och sedan möts vi ute på gården om den vite mannen vill tala med oss.

— Jag hade varit 20 år i statens tjänst som jordbruksinstruktör och av mina vita överordnade t.o.m. blivit befordrad i tjänsten, men aldrig hade någon låtit mig komma hem till honom.

— Jag hade heller aldrig förr druckit te med en vit man — ur hans kopp. Det betraktas ju som ett brott. Om en kock i en vit mans hus blir ertappad när han dricker ur sin husbondes porslin, kan han bli avskedad.

De människor John träffade och de sade lämnade honom ingen ro. Han fick höra från vita och svarta ibland dem vad de kämpade för — "ett land där ens möjligheter inte är beroende av hudfärg eller trosupp-
g".

Detta hade de gett uttryck åt i ett manifest, i vilket de också sade: "Vi kan alla vara med om att lösa problemen istället för att vara en del av dem... Ingen människas felaktiga handlande kan ta ifrån mig ansvaret att handla ansvarsfullt... Vi tror på en Gud som bryr sig om oss alla och som har en plan, där vi kan upptäcka vår del, om vi är beredda att lyssna till honom... Vi syftar inte till att mjuka upp vita eller svarta utan att erbjuda en bättre lösning än våld och revansch, en mer tillfredsställande lidelse än hat eller att själviskt bevara det vi har... Det finns saker som måste ställas tillrätta och varken att be om förlåtelse eller förlåta är tecken på svaghet. Förändringar behöver

vi och bara genom grundläggande förändring i ledares och leddas mänskliga naturer kan vi uppnå effektiva och varaktiga lösningar på nationella problem... Utmaningen till oss alla, oberoende av rastillhörighet är densamma: att acceptera absoluta moraliska normer — ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek — som måttstock i våra egna liv och i affärlivet, i regering- och i samhället i stort."

John berättar vidare: "Jag försökte skjuta tankarna ifrån mig, men det gick inte. Tills jag en dag beslöt mig för att pröva det där med att lyssna till Gud och rätta mig efter de fyra levande normerna."

Han fick många oväntade tankar som han satte i verket. Han bad sin fru om förlåtelse för det sätt han behandlat henne under många år.

— Jag tänker inte gå in i detalj på vad som hände. Bara ge ett exempel. Under mina stunder av stillhet sade mig mitt samvete att jag skulle söka upp den högste myndighetspersonen i distriktet, distriktschefen, som är ansvarig för både den militära, polisiära och civila administrationen. Jag kunde inte fatta varför, men så småningom klarnade det för mig att jag måste ställa tillrätta med honom det hat jag känt mot den vite mannen. Jag drog på det. Du kan förstå den bitterhet jag kände. Det var han som beordrat min arrestering. Men till slut, när tanken kom tillbaka gång på gång, beslöt jag mig för att handla.

En mycket hård man

— Han var en mycket, mycket hård människa. Det tog mig tre dar att komma in på hans kontor. Efter två dagars väntan utanför hans tjänstebyggnad med försök att komma in förstod jag att jag måste pröva ett annat sätt. Den tredje morgonen, när vakterna ställde upp sig på två led för att invänta hans ankomst, ställde jag mig bakom den som stod närmast dörren. Han kom och de hälsade i givakt. Just som han gick in knuffade jag till den soldat som öppnat dörren och slank in bakom chefen, innan de hunnit hindra mig.

— Min hjärna arbetade febrilt när jag gick efter honom i korridoren. Längst bort stod två beväpnade vakter, och om han sett mig hade han kunnat beordra dem att skjuta ner mig omedelbart.

— Inne på kontoret vände han sig om vid skrivbordet och fick syn på mig.

— Vem är du, frågade han.

— När jag svarade kände han genast igen mig. Och sa: "Javisst ja. Du är en av de värsta i distriktet. Och nu

har du väl kommit för att äntligen ge mig detaljer om hur gerillan opererar och var de finns." Hjärtat bultade, men jag fick hjälp från Gud och sade: "Jag är här för att be om förlåtelse för min bitterhet mot er och inte bara er utan alla vita människor." Jag berättade om allt jag gått igenom och fortsatte: "Jag har hatat er och om jag haft ett gevär skulle jag ha kunnat skjuta ner er och varje vit man."

— Han bara såg på mig en lång stund, och till slut sade han: "Men egentligen är det ju jag som borde be dig om förlåtelse." Så stod vi där och tittade på varann igen. Ingen sade något. Tankarna jagade i mig. Blev rädd för att han skulle komma på idén att sända mig tillbaka till fängelse. Så jag beslöt mig för att det var bäst att gå.

— När jag kom ut ur det huset visste jag verkligen vad frihet vill säga.

"Skydda livet!"

— Detta är en av många saker Gud gett mig ledning att göra. Jag stöder fortfarande vår kamp men nu på ett annat sätt. Människor dör varje dag i Zimbabwe. Jag har sett dem dö. Jag har inte läst eller hört talas om det. Jag har sett det med egna ögon. Jag har själv burit bort de döda kropparna, på min egen gård. Vi kan inte fortsätta på det här viset. Vi måste skydda livet.

Det hettar till i John Musekiwas röst när han talar om alla de döda.

— Vem skall styra vårt land om vi alla dödar varann. De vapen vi får gör ingen åtskillnad på hudfärg. De dödar våra egna lika mycket som de vita. Jag är inte emot den vite längre som människor. Men jag är emot hans politik. Jag kommer att säga honom var han har fel. Men hat leder ingen vart. För mitt hat förändrar honom inte. Han känner ingenting. Men jag lider under min egen bitterhet.

Han berättar om de tusentals barn som förlorat sina föräldrar och de föräldrar som förlorat sina barn. Barnen strövar omkring på vägarna utan att någon tar hand om dem. Hans vän Arthur Kanodereka har gjort vad han kunnat och upprättat en skola vid sin kyrka där han tagit hand om 500 sådana barn. Han behöver all den hjälp han kan få.

— Och nu arbetar jag tillsammans med många svarta och vita som är beredda att samarbeta på det här sättet. Vi har besökt ledare inom alla grupperingar i landet och talat med dem om ett sätt på vilket de kunde mötas för att utan inblandning utifrån underhandla inom landets gränser om de motsättningar som finns.

► Sid. 7

Att vara läkare i Nordnorge

□ NÄR MAN ÄR BOSATT i Nordnorge blir frågan om motiven för att bli läkare oerhört viktig. Det rör sig om ett mycket stort område med 250.000 invånare. De bor i ett vidsträckt kustområde som till större delen ligger norr om polcirkeln.

Vintern är ändlös och kall, och under en eller två månader ser man knappast solen. Det är dyrare att leva här än i södra Norge, och man kan inte leva så bekvämt. Trots allt älskar invånarna sin hemtrakt och tänker stanna där. Folkmängden har inte heller minskat under de senaste 20 åren.

Ständiga läkarbyten

Trots myndigheternas ansträngningar att få dit läkare och sjukvårdspersonal, lämnar sjukvården i Nordnorge mycket övrigt att önska. Den som bor längst bort i nordost nära ryska gränsen måste t.ex. färdas 800 km för att besöka en öron-, näs- och halsspecialist eller en ortoped. Det råder stor brist på all slags utbildad sjukvårdspersonal. En sjuksköterskeskola har just slagits igen i brist på lärare.

Allra värst ter sig situationen ute på distriktsklinikerna. Somliga byar får aldrig besök av någon läkare utom i yttersta nödfall. En läkare ute på landet är ofta på resande fot 90 timmar i veckan. Resultatet blir att sådana läkare sällan stannar mer än ett år i den här delen av landet. De orkar ofta inte fortsätta. Dessa ständiga läkarbyten är ett stort problem för befolkningen.

Varför bli läkare?

Jag kommer tillbaka till frågan om hur läkarna är motiverade. I början av studierna skulle väl medicinstuderande svara: Vi vill göra någonting för våra medmänniskor. Somliga av dem har bestämda mål i sikte: att arbeta i Afrika eller att bli missionsläkare. Men hos de flesta rör det sig om en allmän önskan att vara till nytta.

Efter några års studier begränsar sig ofta målsättningen mer och mer till den del av det medicinska studiet som vi är mest intresserade av, som mest motsvarar vår smak eller begåvning. Eller man frågar: Hur kan jag tjäna mest pengar? Var är det bekvämast att leva? Folkets behov eller olika delar av den medicinska forskning-

Vad får en läkare att ta anställning vid ett sjukhus norr om polcirkeln?

Dr Sturla Johnson, Tromsø, har en ovanlig utbildningsgång. Här berättar han hur han fann en oväntad motivation för sitt yrke.

en försvinner i sådana fall långt bort i fjärran.

Kanske beror en sådan förändring i studenternas motivering delvis på uppläggnings- och studierutiner. Vi ser aldrig någon patient förrän under tredje studieåret. Studiegången är mycket krävande och konkurrensen hård. Någonting dör i oss under årens lopp.

Tyvär är ofta professorerna likadana som vi. Mycket få bland dem förmår att inspirera oss, att höja oss över medicinen i ordets striktaste bemärkelse.

Knappast någon av dem som jag hade att göra med gav oss ett mål i livet eller hjälpte oss att se på vårt yrke i ett större sammanhang.

Omprovning i Caux

Efter tre års medicinska studier fick jag en chans att besöka Caux. Jag sökte efter en mening för mitt liv och för mitt yrke. Jag stannade bara en vecka i Caux men det ledde till att jag omprovade hela mitt liv. Jag började undersöka mina motiv, mina relationer med andra och de projekt som jag hade drömt om för framtiden.

Det som allra mest grep mig var tanken att Gud skulle kunna ha en plan för mitt liv. Jag kommer fortfarande ihåg hur jag sa till mig själv: tänk om det skulle vara sant! Jag föresatte mig att göra någonting som krävde en viss disciplin — att stiga upp tidigare på morgonen för en stunds reflektion i stillhet. Med detta beslut reste jag hem till mina studier.

Avbrott i studierna

Jag upptäckte att min övertygelse och min tro höll på att växa. Till min förvåning blev mina studieresultat bättre. Jag kunde koncentrera mig bättre och lära mig snabbare. Jag fann livet mera värt att leva.

Efter en tid beslöt jag att avbryta mina studier för att arbeta med moralisk upprustning. Det betydde skilsmässa från det som jag mest höll fast vid: tryggheten i mina studier.

Att lämna medicinen för ideologins skull, det var någonting som ytterst sällan inträffade i Norge för 20 år sedan. I dag är det vanligare. För ett år sedan i Tromsø lämnade två unga läkare sitt yrke, den ene för att bli lastbilschaufför och den andre för att på en post i industrin bekämpa gifter. I bägge fallen var de motiverade klasskampen.

Tillbaka till medicinen

Efter sex års frånvaro — större delen i Afrika — kände jag att Gud återigen talade till mig om medicin. Så småningom mognade föresatsen att återuppta studierna. Jag blev färdig läkare 1965.

Nordnorge har alltid intresserat mig. Det ligger nära Sovjetunionen, och vi har 200 km gemensam gräns. Det har stora resurser, särskilt olja, som geologerna hoppas finna i stora kvantiteter under havsbotten. Där lever också samerna, vilkas historia går 5000 år tillbaka, med en unik kultur och livsstil. Men det folket känner sig deklarerat och förbisett.

Det är nödvändigt att sondera Guds vilja för detta folk och för alla problemen uppe i norr. Min svenskfödda — som också är läkare — och känner att vi har en kallelse för hela denna del av världen. Vi arbetade där 1967 och återvände dit för ett år sedan med våra barn. Vi har nu skaffat ett hus och tänker stanna däruppe.

Bryr oss om andra

Vi vill använda vårt hem för andra. Vi försöker att bry oss om våra grannar, våra kolleger och alla som vi kommer i kontakt med på andra sätt. Vi håller oss à jour med allt som sker i Nordnorge och framför allt försöker vi att utföra vårt arbete som läkare på bästa sätt.

Jag undervisar också vid universitetet där man lagt upp studierna på ett nytt sätt i avsikt att motivera studenterna till att arbeta som läkare i denna del av världen.

John Musekiwa

Det var också därför John Musekiwa beslöt sig för att resa till Europa, först och främst för att ta del i världskonferensen för moralisk upprustning i Caux, Schweiz. Han ville "träffa människor som kunde hjälpa mig hur man bäst kan fortsätta den här kampen för mitt land". Hans beslutsamhet att resa växer fram för en, när han berättar om alla de hinder som måste övervinnas dessförinnan.

Eftersom han inte längre kunde bruka sin egen gård, måste han söka sig arbete för att kunna försörja sin familj.

— Jag lyckades få plats som förvärd på en vit mans gård i närheten av Salisbury. Av lönen satte jag regelbundet av så mycket jag kunde för min biljett, sedan familjen fått vad den behövde. Jag hade fått ihop nästan allt

behövde efter ett års sparande — rhodesiska dollars. Men när jag ansökte om pass tog den nya distriktschefen alla pengar jag hade för min skatt i år.

Så fick John börja från början igen för att på en månad få ihop samma summa. Han lyckades sälja sina sista kreatur. Men när han uppsökte distriktschefen på nytt krävde denne honom också på nästa års skatt! "För den händelse du inte återvänder från utlandet. Vi känner din sort", som han sade.

Andra svårigheter inträffade. Då var John nära att ge upp. Men hans fru uppe i den "skyddade byn" hade känt på sig att han behövde stöd och satt sig på en landsvägsbuss den långa vägen till Salisbury för att säga sin man att han skulle åka. Hon stödde honom trots att hon inte visste var hon skulle få pengar till mat och trots att John måst ge upp sin plats som förman och inte visste var han skulle finna arbete vid återkomsten.

Vänner trädde då till och lyckades samla ihop tillräckligt till biljetten. En av dem som hjälpte honom i slutskedet med att få visum var den förste vite man han träffat, Alec Smith.

Han fick också andra bevis på att han var på rätt väg.

— I Salisbury blev jag en dag anropad av en bilist som stannade sin bil. Det var den distriktschef jag tidigare bett om förlåtelse. Han frågade mig om jag kom ihåg honom. Visst gjorde jag det! Han kom ut ur bilen och hälsade på mig. Så berättade han att han nu blivit befordrad till chef för alla distriktschefer i landet. Ville jag följa med honom upp på hans kontor så att vi kunde språkas vid? Men jag förklarade att jag höll på med att förbereda min resa till Caux och Europa.

— Lova mig då att uppsöka mig när du återvänder så att jag får ta dig hem till mig, sade han.

— Ja, jag skall försöka.

— Nej, du måste lova.

— Så till slut lovade jag att göra det, slutar John Musekiwa.

— Och nu är jag här. Jag har fortfarande min uppgift som väntar på mig. Och ni svenskar har er. Ni vet vad som händer i andra länder och snälla ni, sitt inte bara med händerna i kors. Vi behöver er hjälp. Men inte med vapen. Och ni kan också få hjälp från oss. Det finns så många länder i världen, så vi behöver allas hjälp.

Intervju: Finn Harald Wetterfors

Alec Smith:

Grunden till ett nytt Rhodesia

ALEC SMITH, son till Rhodesias premiärminister, berättade vid årets världskonferens i Caux hur han där för tre år sedan träffade och lärde känna den svarte nationalistledaren Arthur Kanodereka.

— Två rhodesier måste komma till Schweiz för att bli vänner. Men sedan dess har vi arbetat tillsammans, och det finns faktiskt ingen annan grund för samarbete än vår gemensamma tro på Gud och övertygelsen att Gud vill använda oss och andra för att påverka situationen i Rhodesia.

— Vad jag känner i vår situation är att vi inte vet vad som kommer att hända i framtiden. Vi vet inte om det blir en kris i slutet av året, eller vad det kommer att bli. Jag säger inte att en kris kommer att undvikas. Men vad som än sker så tror jag att vi där bygger grunden till ett nytt samhälle.

— Jag kanske inte får leva och se det nya samhället skapat. Men här i Europa finns många katedraler som det tog hundratals år att bygga. Människorna som lade grundstenarna såg aldrig katedralerna fullbordade. Men hade inte grundvalarna lagts hade katedralerna aldrig blivit byggda.

Hr redaktör...

Att göra något

Gör något!

"Men att change — förändring, förvandling — innebär ett aktivt och dynamiskt skeende är otvetydigt."

Ovanstående är ett citat ur ledaren nr 7 av Ny värld: Gör något!

Upplivede något av detta i min sista konfirmandgrupp. En av pojkarna var jobbig. Han kommenterade undervisningen på ett mycket kvickt sätt och fick skrattarna på sin sida, i början även undertecknad. I längden kan det bli ganska påfrestande att ständigt avbrytas av kvicka inpass.

Jag sade naturligtvis bestämt ifrån utan nämnvärt resultat. Till slut fanns bara två saker att välja på, att bli fixerad i just den grabben eller ett beslut att tycka särskilt mycket om honom. Det senare är helt emot min natur. Med Guds hjälp fattade jag detta beslut. Han blev en av dem som reste med på ett av församlingen ordnat konfirmandläger i Norge. En av flic-

korna berättade att han hade förändrats. Tidigare var han retsam men på lägret hade han varit hjälpsam och bussig.

R. M.

Fördela kakan

□ För några månader sedan deltog femton segelbåtar i en tävling jorden runt. De kämpade mot vind och vågor. Trotsade stormarna runt Goda Hoppsudden, blev anfallna av kaskelotter, och hade på det hela taget en massa att göra.

En av de mest uppmärksammade insatserna gjorde den schweiziska båten "Disque d'Or". Besättningen bestod av 13 tvättakta jodlare från Alperna, som knappast hade sett havet förut. De kom fyra totalt. Inte dåligt av några som bara seglat på småsjöar i sitt hemland.

Under ett tävlingsuppehåll i Rio berättade kaptenen om en del svårigheter. Hur vattnet hade strömmat in, och hur de hade funderat på att bryta. Det

svåraste verkar ha varit att leva tillsammans så trångt så länge.

"Den som vill ta ansvaret för en besättning på en jorden runt-seglats bör ta följande råd: Studera barnpsykologi först! Det är så man förstår den mänskliga naturen. Problemen kommer i en annan vinkel, som t.ex. hur man rättvist delar på en chokladkaka."

Kaptenen berättade detta med glimten i ögat.

Jag grunnade ett tag på just den där chokladkakan. Här satt de omgivna av radar, ekolod, radio och alla tänkbara finesser. Hav och sol, med mål som Goda Hoppsudden, Rio de Janeiro etc. i sikten. Och det som var svårast var hur man skulle dela på fyrkanterna i en liten chokladkaka.

Det slog mig att många av oss kanske är likadana på sätt och vis. Vi har stora mål och uppgifter framför oss, men om vi inte kan ta itu med att rättvist fördela kakan, så lär vi inte vinna till slut. Kanske det också är något för Sverige som land och folk.

Gunnar Söderlund

Japan i kris:

Samarbete för vad som är rätt

Utgivarkorsband

Det här sammanfattade anförandet av ledaren för den japanska industridelegationen till årets världskonferens i Caux, Sjoji Takase, hade utarbetats i samråd med hela delegationen som bestod av representanter för företagsledning och fackföreningar vid Toshiba Electric Co., ett av Japans största industriföretag med 110.000 anställda. Takase är företagets verkställande direktör.

□ FÖR JAPAN, som saknar egna naturtillgångar, var oljekrisen 1973 en verklig chock som skakade landets ekonomiska och sociala aktiviteter i dess grundvalar. Efter oljekrisen ökade inflationen och tillbakagången i hög grad, antalet konkurser och arbetslöshetssiffrorna steg enormt. Vi kunde inte längre klara detta kaos med de idéer som fungerade under den ekonomiska tillväxtens dagar.

I vårt sökande efter nya vägar i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare deltog vi förra sommaren i världskonferensen här i Caux med en delegation från Toshiba. Den 29 maj i år var företaget värd för en industrikonferens i Tokyo med deltagande av företagsledare och fackföreningsmän som vi mött i Caux.

— Som ett resultat blev vi övertygade om den väg vi hade att gå och att vi kunde få väsentliga anvisningar från denna konferens. Toshibas fackförening publicerade en rapport i sin tidning, och under det senaste året har vi tillämpat Frank Buchmans ord "Inte vem som har rätt utan vad som är rätt" som ett nyckelord för lösning av problem. Vi har brottats med många svårigheter under denna period, men det är ingen överdrift att säga att denna sats träffar rätt och att den har hjälpt fram de riktiga omdömena både hos fackföreningsrepresentanterna och företagsledningen.

Takase gav en rad exempel på de nya idéer och åtgärder som markerar de japanska arbetsgivarnas och arbetstagarnas gemensamma strävanden att övervinna krisen och att finna nya och riktiga relationer dels mellan ar-

betsmarknadens parter och dels mellan Japan och andra industrinationer.

Efter 1976 har parterna inom metallindustrierna kommit överens om gemensamma riktlinjer för de årliga löneökningarna, och dess riktlinjer har blivit vägledande för hela den japanska arbetsmarknaden.

Årets löneförhandlingar resulterade i en allmän löneökning på 6,5 proc., den lägsta på 23 år. Den stöddes av 90,3 proc. av fackföreningsmedlemmarna.

Arbetskonflikterna i Japan minskar år från år. Från 1974 har antalet strejker minskat med hälften och antalet förlorade arbetsdagar till följd av strejker med en tredjedel.

Parallellt med dessa överenskommelser har arbetsgivare och arbetstagare i Japan enats om att tryggheten av sysselsättningen skall ha högsta prioritet.

I några sektorer inom industrin, som drabbats hårdast av tillbakagången, har företagsledare och högre tjänstemän frivilligt skurit ner sina löner. För att säkra sysselsättningen har i några företag arbetsgivare och arbetstagare kommit överens om ett lönestopp, i vissa fall till och med lönesänkning.

Takase gav därefter några synpunkter på Japans situation i det globala perspektivet.

Japan är ett örike med få naturtillgångar. År 1976 måste 88 proc. av energibehovet täckas med import. Efter moderniseringen av Japan, som inleddes för ungefär hundra år sedan, har landets utveckling betingats av import av råvaror och export av färdiga produkter. En förutsättning har varit en hög utbildningsstandard och det japanska folkets karakteristiska arbetsamhet.

Löneläget i Japan kommer nu närmast efter USA och Västtyskland. Inom varvsindustrin är de japanska lönerna de högsta i världen. Det håller alltså inte längre streck, menade Takase, att Japan kan exportera mera på grund av lägre arbetskostnader.

Han erinrade om den heta debatten kring handelsproblemen mellan Japan och USA och mellan Japan och europeiska länder.

— Vi som är berörda ägnar allvarlig uppmärksamhet åt dessa problem och hoppas i djupet av våra hjärtan att riktiga och acceptabla resultat skall nås utan att vänskapen mellan nationerna går förlorad.

— Vi är övertygade om att också slitningar och påtryckningar nationerna emellan kan lösas om vi förstår de olika handelsparternas situation och tar itu med problemen utifrån "vad som är rätt".

Svar till cynism

□ Efter trettio år i diplomatin känner jag att vi måste finna ett svar på den cynism som breder ut sig i det internationella arbetet. Jag vågar säga att detsamma gäller om industri och arbetsliv. Ofta händer det värsta just på grund av denna cynism.

Men en människa som ärligt genomskådat sin egen natur och ändrat sig har ett svar till cynismen hos en annan människa.

Ni kanske invänder att det inte är lätt att leva på det sättet i dagens ekonomiska och politiska värld, och det håller jag verkligen med om. Man kanske blir attackerad. Det har sannerligen blivit.

Men jag skulle vilja fråga: "Vet du något alternativ som verkligen fungerar?"

Och här vill jag citera ett yttrande av en internationellt känd affärsman, Ernest Oppenheimer, vid en bankmannakonferens nyligen i Mexico:

"Det är bättre att försöka något som är svårt, till och med något så svårt som att förändra människor inifrån, än att slå in på en kurs som enligt fakta och siffror måste leda till ett misslyckande."

Det tror jag är vår situation i dag.

(Uttalande i Caux av A R K Mackenzie, tidigare brittisk minister i FN för ekonomiska och sociala frågor.)

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 11 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige kr 35:—, postgiro 70 98 70-0 (Idé och Kultur), Finland mk 30:—, postgiro 11 20 95-0 (Ny Värld), Helsingfors. Lösnummerpris: kr 2: 50 eller mk 2:—. Ansvarig utgivare: Lennart Sjögren. I redaktionen: Nils Gösta Ekman, Ingeborg Ekman, Bror Jonzon, Ann-Kristin Särnbrink, Finn Harald Wetterfors, Gunnar Wieselgren. ISSN 0347-2272